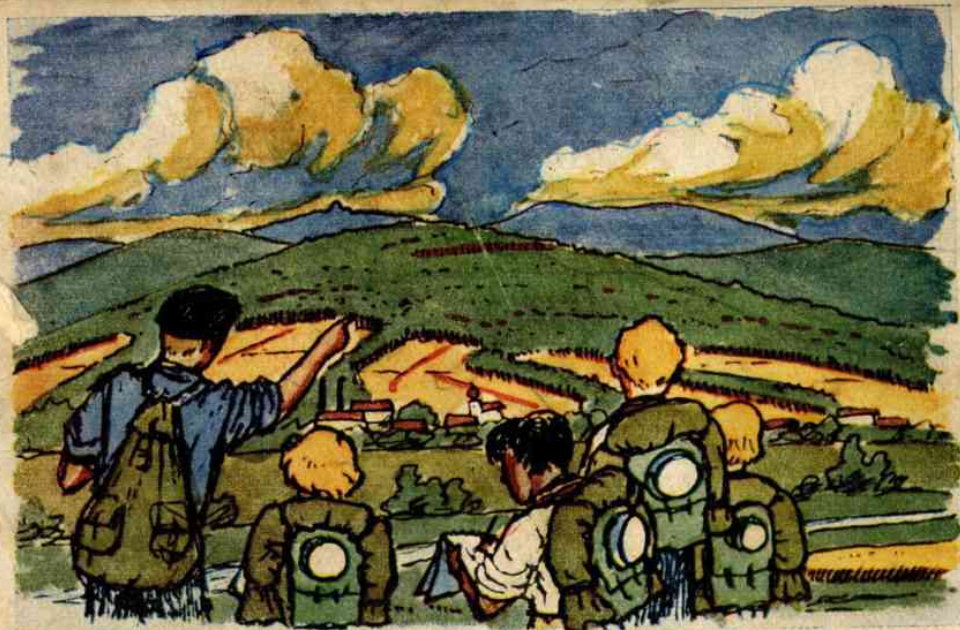
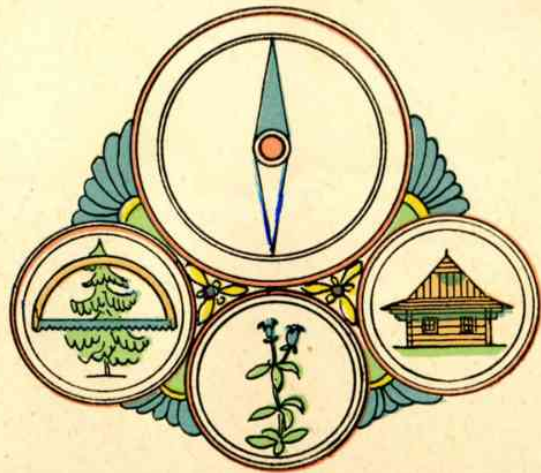

I. SBORNÍK ZEMĚPISNÉ SPOLEČNOSTI
PO CESTÁCH VLASTI
KRAJSKÉHO PIONÝRSKÉHO DOMU V BRNĚ

NIC SE NEVYTVOŘÍ SAMO OD SEBE,

BEZ ÚSILÍ A VŮLE, BEZ OBĚTÍ A PRÁCE

A.GERCEN

PO CESTÁCH VLASTI

Název naší zeměpisné společnosti nám říká, co je naším úkolem — na své vlastní oči poznat svoji vlast. A protože jsme teprve pionýři, kteří se ještě musí mnoho a mnoho učit, než nastoupí na místa svých starších soudruhů, chceme se při tom hodně dovědět a naučit — poznat všechno nové a neznámé. Před námi je krásná budoucnost a my musíme být připraveni do ní vstoupit jako důstojní nástupci. Proto musíme milovat svoji vlast a naše rodná země nám bude ještě bližší a dražší, když poznáme její dějiny, památky, lesy a hory, řeky, průmyslová střediska a školy, když poznáme denní práci jejího lidu a seznámíme se s životem a dílem našich vědců, umělců a předních pracovníků. Víme také, že nikdy naši zem dobře nepoznáme a neprostudujeme, když nebudeme rozumět zeměpisu, fysice, matematice, přírodopisu a dějepisu. Proto se musíme pilně učit. Chceme se stát opravdovými lidmi, kteří milují svůj národ, pracující lid, chceme být poctivými, odvážnými, přátelskými a chceme milovat a milujeme práci. Při práci v zeměpisné společnosti nemyslíme již jen na sebe a na své zájmy, ale i na všechny ostatní pionýry, kterým chceme ukázat zajímavou pionýrskou činnost — pionýrskou stezku. Proto uveřejňujeme výsledky své práce a nyní ve svém 1. sborníku chceme ukázat začátek naší cesty. Věříme, že nezůstaneme sami a že každým rokem nás bude více, kteří se vydáme na pochod za krásami své vlasti.

I. Úkoly společnosti:

Zeměpisná společnost „Po cestách vlasti“ si klade za úkol pěstovat zájem a lásku k naší lidově demokratické republice, správně chápat její život a vývoj, učit se z příkladu jejích nejlepších pracovníků, vědců a umělců. Chce poznat svoji vlast, naučit se lásce k vlasti, chce také poznat cizí země, jejich lid a práci.

Členové společnosti prohloubí své znalosti v oboru hospodářství, přírodních věd, kultury a historie, osvojí si vědecký marxisticko-leninský světový názor, budou mít komunistický poměr ke skutečnosti.

Práci ve společnosti se členové učí pozorněji se stavět k přírodě a životu, seznamují se s prvky vědecké práce, učí se orientovat v pramenech, srovnávat. Rozvinou všechny své tvůrčí schopnosti a mnohonásobně se zvýší jejich theoretická i praktická úroveň, snadněji budou volit své povolání.

Práce společnosti pomůže škole a pionýrským skupinám při organizování výzkumné turistické činnosti a bude působit na celý kolektiv pionýrského domu.

Společnost bude vytvářet tradici pionýrů — znalců rodného kraje.

II. Obsah práce společnosti:

V souvislosti s úkoly si vymezujeme obsah práce takto:

1. Studium a poznávání života naší země a jejího lidu v každodenní práci.
2. Poznávání přírodních zákonů a vývoje země.
3. Seznamování se s životem lidu celého světa.
4. Studium určitých údobí naší země a určitých zemí dnes s hlediska vývoje státního zřízení a společenských názorů.
5. Seznámení se v jednotlivých výzkumných oddílech s význačnými odborníky svého oboru a učit se na základě jejich práce.
6. Svými znalostmi pomáhat pionýrským skupinám v turistické činnosti a poznávání rodného kraje.

III. Druhy práce:

Obsah práce společnosti budeme plnit těmito formami své činnosti:

1. Přednášky vědeckých pracovníků přírodovědecké fakulty brněnské university.
2. Práce přednášková a referáty, zpracovávání výzkumu ve svém oboru. Plán práce společnosti a oddílů projednává konference společnosti.
3. Pořádání besed věnovaných rozličným tematům ze života a práce kraje.
4. Pořádání vycházek, výletů a exkursí s cílem hlubšího poznání určitého kraje ve svém oboru.
5. Doplnění sbírky oddělení vědy a techniky pionýrského domu.
6. Vyměňování sbírek a zkušeností s jinými společnostmi - i v cizích zemích.
7. Učit se turistické technice, poznávat práci a zvyky cestovatelů.
8. Organisoání soutěží o nejlepší práci, výzkum, informace.
9. Každoročně připravit a o prázdninách provést výzkumnou pionýrskou expedici, na které se plně věnujeme přímému poznání kraje, jeho přírodního bohatství a krás.
10. Každého čtvrt roku připraví výbor za spolupráce všech oddílů nejzajímavější politické informace z celého světa.
11. Činnost celé společnosti se zapisuje do Deníku společnosti, činnost jednotlivých oddílů do kronik.
12. Výsledky práce se zařazují do archivu společnosti, který bude velikým pomocníkem při lektorské činnosti společnosti.
13. O práci neustále informovat všechny pionýry vývěskou Zeměpisné společnosti.
14. Pořádání každoroční výstavy výsledků práce, zahájenou konferencí společnosti, vždy 4. sobotu v září každého roku, na které budou odměněny cenou nejlepší práce roku.
15. Uveřejňování nejlepších prací členů ve sborníku prací.

IV. Členství ve společnosti:

1. Za členy Zeměpisné společnosti mohou být přijati pionýři, kteří touží po hlubším studiu svého oboru, pracovali v něm již dobře v zájmovém kroužku, mají dobrý prospěch ve škole (z oboru ne nižší známku než 2, žádnou 4) a pracují dobře v pionýrské skupině. Členy společnosti se mohou stát učitelé, rodiče a vědečtí pracovníci, kteří jsou ochotni ve společnosti pracovat a svou práci napomáhat rozmnožení vědomostí pionýrů.
2. Kdo chce pracovat ve společnosti, vyžádá si doporučení svého kroužku a požádá o přijetí za kandidáta členství Výbor společnosti. Vyplní dotazník a po schválení výborem obdrží kandidátský průkaz.
3. Jakmile kandidát prokáže, že má o práci ve společnosti opravdový zájem a předloží členskou práci, může být po schválení svým výzkumným oddílem a Výborem společnosti přijat za člena na Společném zasedání všech výzkumných oddílů společnosti a obdrží členskou legitimaci. Členská legitimace opravňuje k volnému vstupu do PD a má platnost i v době, kdy člen již není pionýrem.

4. Kandidátem členství ve společnosti se může pionýr stát od 6. třídy, členem od 7. třídy. Člen společnosti má právo nosit odznak společnosti. Poznámka: O ztrátě legitimace jedná Výbor společnosti a konference společnosti.
5. Žáci 10. a 11. třídy se stávají členy společnosti — dopisovateli.
6. Pionýr, který dobře pracuje ve společnosti jako člen alespoň rok a absolvoval výzkumnou expedici, může být jmenován instruktorem — pomocníkem vedoucího.

V. Struktura společnosti:

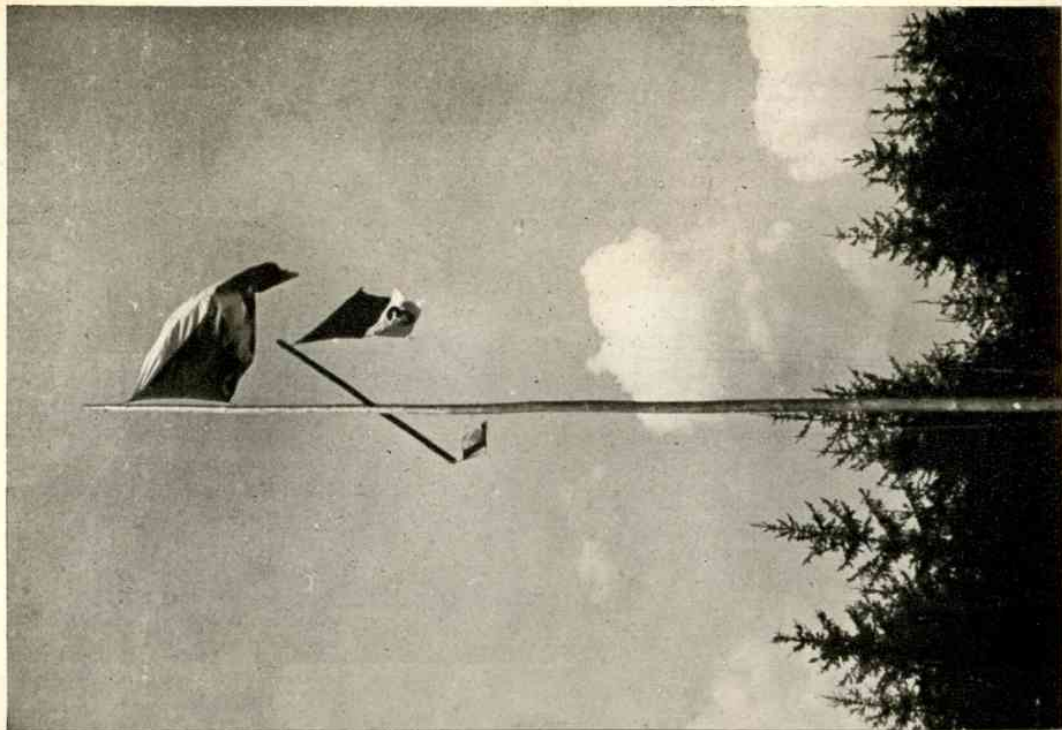
1. Zeměpisná společnost je rozdělena na 3 výzkumné oddíly:
 - I. Hospodářského zeměpisu
 - II. Přírodních věd.
 - III. Kulturní historie.Aby oddíly mohly dobře pracovat, rozdělí se na několik sekcí — podle potřeby své práce. Každý oddíl má svého odborného vedoucího a vlastní pracovní plán.
2. Nejvyšším orgánem společnosti je plenární zasedání všech výzkumných oddílů. Zasedání je schopno se usnášet, je-li přítomno $\frac{2}{3}$ členů společnosti. Všichni členové a kandidáti se bez námitek podřizují usnesení plenárního zasedání.
3. Společné zasedání volí Výbor společnosti, který sestává z předsedy společnosti, předsedů výzkumných oddílů, praporečnicka a vedoucího Deníku společnosti. Je kontrolován společným zasedáním. Pedagogický vedoucí společnosti je členem Výboru společnosti s právem rozhodujícího hlasu. Výbor koná schůzi nejméně jednou měsíčně.

4. Při Výboru společnosti může být organizována Rada pro podporu společnosti, Lektorát společnosti a Výbor pro dopisování.
5. Hospodářství společnosti je společné s hospodářstvím Krajského pionýrského domu v Brně.

Tyto stanovy byly přijaty slavnostním Společným zasedáním všech výzkumných oddílů Zeměpisné společnosti „Po cestách vlasti“ dne 24. dubna 1954.

VĚRA PÍRKOVÁ,
předseda společnosti.

Q 35776

HISTORIE ZSPCV

Na jaře roku 1953 byl proveden v KPD vedoucími jednotlivých úseků výběr nejlepších pionýrů z kroužků, kteří se měli zúčastnit I. VPE. Většinu neděl jsme strávili na přípravných výletech v okolí Brna. 1. července jsme odjeli do střediska expedice. Podle svých zájmů jsme byli rozděleni do čtyř oddílů: I. oddíl mičurinci, II. oddíl geologové, III. historici, IV. oddíl topografové.

Tábor I. výzkumné expedice stál v údolí řeky Svatky v Prudké u Doubravníku. Odtud jsme podnikali výlety do okolí tábora směrem na Křížanov, Štěpánovice, Vír atd. Z těchto výletů jsme získali cenný materiál, který jsme později zpracovávali. Z I. expedice jsme si dovezli cenný materiál o Českomoravské vysočině. Po příjezdu jsme uspořádali velkou výstavu, která se návštěvníkům velice líbila. Poněvadž se nám pionýrům taková práce líbila a chtěli bychom v ní pokračovat, byla dne 7. listopadu 1953 sovětem expedice a vedoucími I. expedice založena Zeměpisná společnost „Po cestách vlasti“, a byla rozdělena na tři výzkumné oddíly: I. hospodářského zeměpisu, II. přírodních věd, III. kulturní historie. Pionýři, kteří vstoupili do společnosti, se stávali kandidáty společnosti. Když pracoval kandidát dobře ve společnosti, projevil o to zájem a udělal členskou práci, stal se členem společnosti a obdržel odznak a legitimaci společnosti.

Všichni jsme se dali s chutí do práce. Abychom mohli pracovat podle určitých bodů, vypracovali jsme si stanovy Zeměpisné společnosti. Na společném shromáždění 24. dubna 1954 byly přijaty zároveň s prvními dvanácti členy. Hned z jara jsme se začali připravovat na II. expedici v Beskydech. Aby byla expedice uskutečněna bez překážek, byla příprava tvrdá. Středisko II. expedice bylo v Beskydech v Bečvicích. Počasí nám sice nepřálo, ale pustili jsme se do práce s chutí. Také z této expedice jsme si přivezli spoustu materiálu, který jsme zpracovávali.

Po příjezdu do Brna jsme připravili výstavu a začali jsme chodit na výlety po Českomoravské vysočině, abychom ji ještě lépe poznali. Byly to čtyřdenní a pětidenní pochody. Čtyřdenní byl od Nového Města směrem na Třebíč a pětidenní do Pohrlavi. V září měla být slavnostně otevřena výstava. Byla zahájena konferencí společností 25. září 1954, na které byla zhodnocena expedice, práce společnosti a byly uděleny diplomy a ceny za nejlepší práce. I. cenu dostala J. Jandová, II. cenu Marie Božková a III. cenu Z. Zatloukal. V novém školním roce jsme začali pracovat v jednotlivých oddílech. Během roku byli přijímáni noví členové. Podnikali jsme různé jedno- i vícedenní výlety do okolí Brna. Jeden z výletů byl směrem na Moravský Krumlov a Dolní Kounice. Také z tohoto výletu jsme si dovezli dosti materiálu. Poněvadž jsme zjistili různé menší nedostatky ve vědomostech o Brně, rozhodli jsme se, že budeme na podzim zpracovávat Brno. I. oddíl zpracoval průmysl Brna, II. oddíl sady Brna a III. oddíl Brno za posledních Přemyslovců.

7. listopadu 1954 jsme oslavovali I. výročí založení ZSPCV v Doubravníku, kde byli přijati první čestní členové společnosti s. ředitel Mazáč a s. vedoucí M. Kyselka. Celý prosinec jsme se připravovali na I. zimní expedici v Branné v Jeseníkách. Zaměřovali jsme se hlavně na lyžařský výcvik a výzkumnou práci. Všechny přírodní podmínky jsme vydrželi a expedici byli všichni spokojeni. 11. ledna byla otevřena výstavka o Brně a o I. zimní expedici. Na shromáždění byla založena Rada pro podporu společnosti a Výbor pro dopisování. Pionýři, kteří navštěvují 9. třídu začali pracovat na lektorských pracích. Podle stanov budeme vydávat každý rok sborníky své práce. Již nyní se připravujeme na III. expedici, pochodovou expedici z jižních Čech na Moravu.

I. EXPEDICE

1953

ČESKOMORAVSKÁ VYSOČINA - DOUBRAVNÍK

I. VÝZKUMNÁ PIONÝRSKÁ EXPEDICE

Na jaře 1953 byl připravován letní tábor po vzoru Sovětského svazu. Byla to I. výzkumná expedice na Českomoravské vysočině — Doubravník, Prudká.

Než jsme mohli odejet na expedici, museli jsme projít přípravou, která počala již v březnu. Chodili jsme na výlety a učili se různé praktické věci, jako stavět a opatrovat stany, vařit a zkrátka vše, co mimo svou odbornou práci musí výzkumník umět. Při této přípravě jsme si uvědomili, co nás čeká na expedici za úkol. Bylo to donést a zpracovat co nejvíce materiálu. Na expedici jsme byli rozdělení do čtyř oddílů. Oddíl mladých měřičů, který měl za úkol zjistit květenu v okolí tábořiště, udělat vzorky tamních rostlin a dřevin a popsat tok řeky Svatky od Doubravníku až k Tišnovu. Oddíl geologů a hospodářských zeměpisců, který se zajímal o půdní složení a druhy hornin v okolí Svatky a Doubravníku a o zeměpis Tišnovska. Oddíl kulturní historie, který prostudoval historii Doubravníku a vytvořil různé kresby z okolí expedice. Oddíl topografický, který zaznamenal všechny cesty oddílů i celé expedice na mapy a uspořádal sportovní spartakiádu. Mimo práci odbornou jsme na expedici poznali pravý veselý kolektivní život. Zapalovali jsme si ohničky přátelství, táboráky, na kterých jsme zažili mnoho veselých příhod. Naše práce však neskončila po příjezdu do Brna, ale čekal nás ještě jeden těžký úkol — udělat výstavu ze zpracovaného materiálu. Výstava ukázala, že pionýři dovedou využít prázdnin k užitečné práci, při které se dovedli mnoho nového. Tato expedice se stala průkopnickou expedicí v naší republice.

ČLENSTVÍ A ČLENSKÉ PRÁCE V ZSPCV

Stanovy Zeměpisné společnosti; kap. IV, 3.:

... Jakmile kandidát prokáže, že má o práci ve společnosti opravdový zájem a předloží členskou práci, může být po schválení svým výzkumným oddílem a výborem společnosti přijat za člena na společném shromáždění všech výzkumných oddílů společnosti a obdrží členskou legitimaci...

Na I. výzkumné pionýrské expedici na Českomoravské vysočině u Doubravníka se vytvořil kolektiv pionýrů, kteří chtěli ve své práci a ve svých výzkumech pokračovat. Na základě této práce byla založena 7. listopadu 1953 Zeměpisná společnost „Po cestách vlasti“. Na společném shromáždění se mluvilo hlavně o členství v Zeměpisné společnosti „Po cestách vlasti“. Pionýři-kandidáti se snažili co nejdříve svoji práci udělat. A výsledky se objevily. 24. dubna 1954 se všechny oddíly sešly na společném shromáždění, kde bylo přijato prvních 12 členů Zeměpisné společnosti „Po cestách vlasti“. Členové byli většinou pionýři, kteří se zúčastnili I. výzkumné expedice:

1. J. Jandová: Nejstarší a nejkrásnější gotická stavba v Brně. Chrám Panny Marie Nanebevzetí.
2. V. Adamová: Moravskoslezské Beskydy (všeobecná zoologie).
3. J. Schneeweissová: Moravskoslezské Beskydy (všeobecná zoologie).
4. D. Kačírek: Moravskoslezské Beskydy (lesy).
5. Z. Jašková: O rostlinách (popsání nejběžnějších druhů).
6. I. Hálek: Chrám sv. Jakuba v Brně.
7. V. Pírková: Vývoj železářství na Českomoravské vysočině.
8. A. Matoušek: Vápenec — Českomoravská vysočina.
9. O. Rezner: Beskydy — plíce Ostravska.
10. Z. Zatloukal: Stručné dějiny městyse Doubravníka.

11. H. Skládanková: Užitéčné zpracování jedovatých rostlin.

12. V. Čerstvá: Horská květena.

Thema na členské práce jsou schvalována výzkumným oddílem. Členské práce jsou osnovou k přednáškám. Budou pomáhat pionýrským oddílům i skupinám. Do společnosti přibíráme nové kandidáty, členských prací přibývá. Ve společnosti je 36 členů. Práce jsou ze všech výzkumných oborů. Jednak z oboru hospodářského zeměpisu, přírodních věd a kulturní historie.

Vývoj železářství na Českomoravské vysočině

...Počáteční těžba se asi děla v ležatých pecích, podobných kovářským výhním, nebo v nízkých šachtových pecích, zvaných „selské“, „vlčí“ nebo „kusové“, do nichž se dostával vzduch přirozeným tahem větru. Z toho důvodu je stavěli na mírných svazích nebo na stráních. Později potřebný vzduch vdmychávali ručními a šlapacími měchy, což teprve při dalším vývoji nahradili vodní silou. Nepřeberným bohatstvím tu byla pásma lesů, která se v té době nedala dobře zužítkovat jinak, než na palivo a na výrobu dřevěného uhlí v tak zvaných milířích...

(Výňatek z práce V. Pírkové.)

Beskydy a lesy

...Tyto lesy se podle dřevin v nich vysázených dělí na několik částí, a to na lesy listnaté, smíšené, které mají pro naše hospodářství největší význam, jehličnaté, kosodřeviny, jež pak dále přecházejí v pastviny. Jeden z nejdůležitějších listnatých stromů je habr, který i sám tvoří někdy samostatnou složku hájů. Je to strom s hladkou, šedavě bílou korou, listy jsou sestaveny ve dvou řadách, jsou vejčité, ostře pilovité, řasnaté...

(Výňatek z práce D. Kačírka.)

II. EXPEDICE - 1954 - BESKYDY

OSTRAVICKÁ PILA

V Ostravici je velký dřevařský závod na zpracování dřeva. Celý postup zpracování dřeva je mechanisován. Dřevo, které je přivezeno drahou, je ukládáno na skladištích. Před zpracováním je rozřezáno na určité dlouhé kusy a posíláno po běžících pásech na očištění. Pás zastaví před dírkovanými trubkami a z nich tryská voda pod tlakem několika atmosfér, která dokonale očistí kmeny. Potom opět na pásech jsou dopravovány k rozřezání. Pily jsou mohutné kovové konstrukce, v nichž běhají řezací pásy. Zde jsou kmeny rozřezány na desky určité šířky. Odpadky odcházejí po pásech do vozíků, které je odvezou ke dráze na odvoz do papíren na pomletí. Zatím desky jdou do skladišť, kde jsou naskládány podle velikostí, délky a šířky. Ze skladišť se rozvázejí na zpracování do různých podniků.

TATRA KOPŘIVNICE

Závody Tatra v Kopřivnici jsou naše největší závody na výrobu automobilů. Je zde mnoho výrobních oddělení. Nejdůležitější je montážní pás. Zde kostra motoru projde celým montážním postupem až k celému motoru. Nový motor musí prodělat zkoušku. 16 hodin jej táhne elektrický motor a 16 hodin táhne on elektrický motor. Vedle montáže motoru je montáž celého zbytku automobilu. Po zkoušce je motor namontován a nový automobil jede na zkoušku. Zkušební jízda je 25 km, když nemá žádnou závadu, je poslán za hranice. Ale nákladní vozy čeká ještě jedna zkouška a to výkonnosti. Automobil je postaven na nádvoří a je spuštěn motor na vyklápění a sklápění korby. Vůz musí vykonat 6000 zdvihů a pak je uznán za bezvadný. Závody Tatra si vyrábějí všechny součástky, kromě pneumatik. Výrobky Tatra vidíme i v běžném životě. Jsou to nákladní vozy, které vozí materiál na stavbu nových domů a pod. Vidíme, že závody Tatra mají velký národohospodářský význam.

VÝZDOBA A NÁBYTEK JIZBY

V zadním levém rohu světnice bývá silný dubový stůl se dvěma lavicemi. V koutě nad stolem visí dřevěný sv. kříž a kolem něho plno obrázků — buď svatých, nebo fotografie rodiny. V pravém zadním koutě světnice bývají dvě postele s vyřezávanými čely a když jsou děti, tak také kolébka. V pravém rohu je hliněná pec, která zaujímá čtvrtinu celé světnice. U ní bývá židle s vyřezávaným opěradlem. Nad židlí je police s talíři a ozdobnými hrnkami. Nad pecí pod stropem je hambálek, na který se věsívá prádlo nebo mokré šatstvo. Před pecí byl „kútek“, kde se vařilo. Nad „kútkem“ bývá zděný komín. Dříve býval komín také dřevěný. Takové jsou ještě dochovány v Bečvách, v Karlovicích a v Bystřici.

V komoře stojí ruční mlýn, zvaný též žernov. Na klíncích zatlučených do zdi se věsí staré prádlo a šatstvo. Na podlaze, která je udupaná z hlíny, je poházeno různé harampádi, jako jsou škopky, putýnky, motyky a jiné domácí potřeby.

Na hůře (půdě) nad světnicí mívají sedláci truhlu na zrní, na mouku, kadlub (kus vydlabaného dřeva) na zrní, dále zde najdeme řezací stoličky, truhly na šaty a jiné zajímavé věci. Podlaha půdy je vystlána vrstvou suchého listí, aby do světnice nepronikala zima a nefoukal vítr. Na půdě, ve chlívě a v kolnách bývá píce pro dobytek.

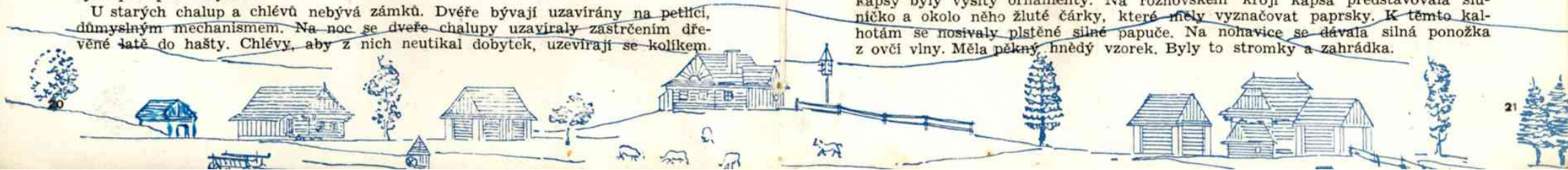
U starých chalup a chlívů nebývá zámek. Dveře bývají uzavírány na petlici, důmyslným mechanismem. Na noc se dveře chalupy uzavíraly zastrčením dřevěné latě do hašty. Chlívky, aby z nich neutíkal dobytek, uzavírají se kolíkem.

PUSTEVNY

Ze staveb architekta Jurkoviče jsou zvláště známy Pustevny na Radhošti v Moravskoslezských Beskydách. Pro „Pohorskou jednotu Radhošť“ ve Frenštátě navrhl a provedl v r. 1897 spolu se stavitelem Urbánkem na Pustevnách radhoštských útulnu „Maměnku“, která se stavěla až do roku 1899. Útulna „Maměnka“ má kamenný základ, celá však jest jinak stavěna ze dřeva a má šindelovou střechu. Stavba má prvky a náměty lidového valašského obydlí. Vnitřek je bohatě vyzdoben. Ve štítě má útulna sluníčko, pod nímž je okno vedoucí do obytných prostor. Okno je umístěno tak, jako bývají umístěna okénka ve valašských lidových chalupách na půdu, a přesto, že je větší neruší nijak celkový vzhled stavby. Na střeše má útulna pěknou barokní vížku s kohoutem. A také jako u jiných valašských chalup má kuplu.

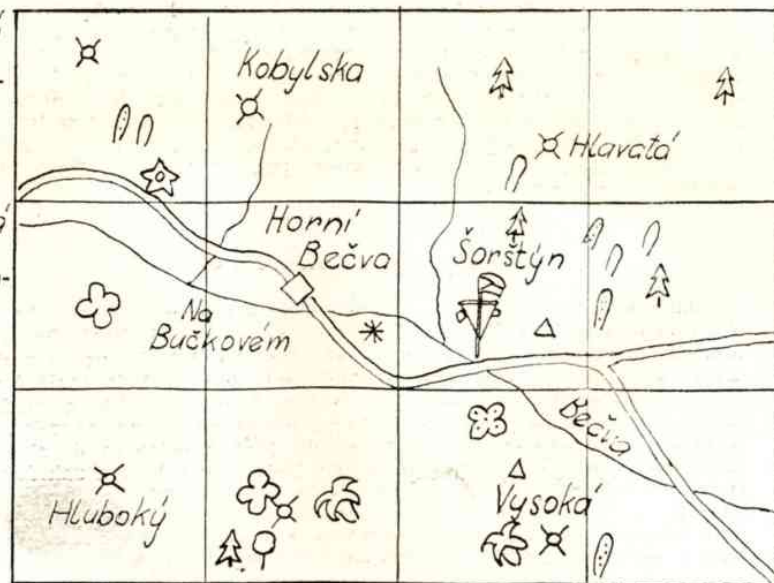
KALHOTY

Kalhoty byly podle uherského vzoru a střihu. Byly z modrého vsetínského sukna. Někdy byly kalhoty také z pravé bílé vlny. Nohavice byly velmi úzké. Byly ušity tak, že byl udělán na pásek velmi široký okraj. Do okraje se navlékal široký kožený pásek. Pásek byl různě zdobený. Byly v něm malé bílé cvočky, které se na slunci velmi leskly. Na pravé straně byla malá kapsička. Okolo kapsy byly vyšity ornamenty. Na rožnovském kroji kapsa představovala sluníčko a okolo něho žluté čárky, které měly vyznačovat paprsky. K těmto kalhotám se nosily plstěné silné papuče. Na nohavice se dávala silná ponožka z ovčí vlny. Měla pěkný hnědý vzorek. Byly to stromky a zahrádka.

Rostlinna' mapka

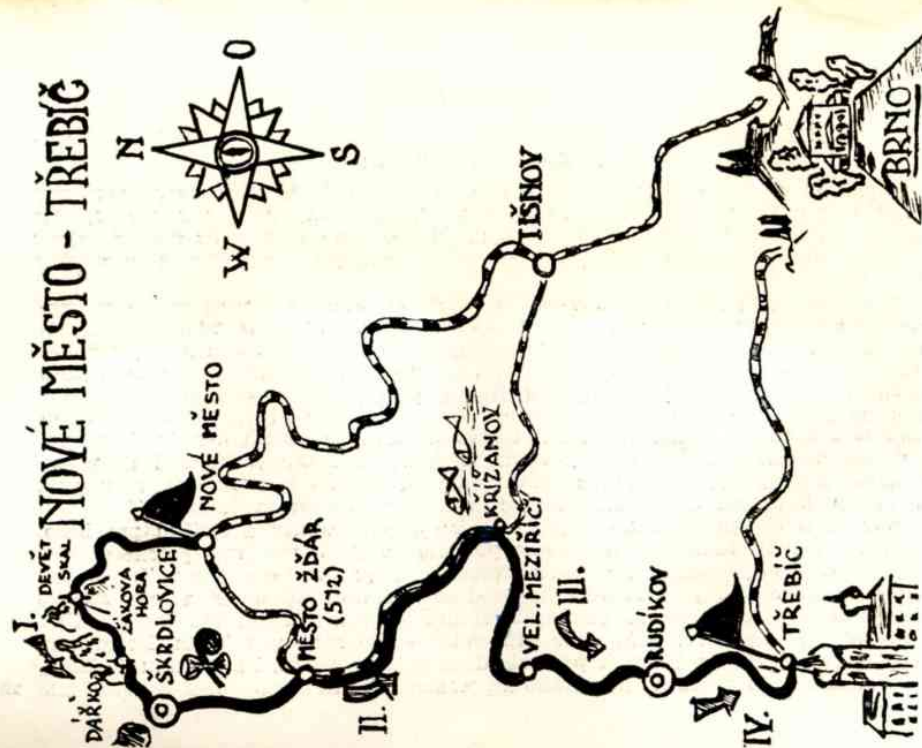
Vstavač obecný
Vstavač široko-
listý
Hořec tolitový
Chřp. nachová
Třezalka tečko-
vaná
Jehlice trnitá
Oman luční
Rožec polní

KVĚTENA

Na naší II. expedici v Beskydech bylo jedním z hlavních úkolů oddílů přírodních věd poznávat květenu Beskyd. Květiny, které jsme na našich výletech a vycházkách našli, jsem uložili do přenosného lisu a ve středu jsme neznámé květiny určovali. Největší radost jsme měli z celkem vzácného horského kvítka hořce tolitového. Vstavačů, které se všem velmi líbily, jsme našli mnoho druhů. Zvláště hezké byly Mečík střechovitý, Vrbovka úzkolistá, Hrachor lesní, Kakost luční a ještě mnoho jiných. Našli jsme asi 80 druhů květin. Všechny byly pěkné a ze všech jsme udělali vzorky, které jsme přivezli do Brna, aby pomáhaly mladším poznávat květenu.

METEOROLOGICKÁ STANICE

Jedním z našich úkolů na expedici bylo pozorování počasí. Na to jsme potřebovali meteorologickou stanici. Proto jsme se hned druhý den dali do práce. Rozdělili jsme se do tří skupin. První skupina šla do lesa porazit strom, na který jsme potom připevnili větrnou korouhev. Hanka vykopala jámu pro stožár, a třetí skupina sbíla z latěk stojan pro dešťoměr a stříšku pro barometr a teploměr. Zatím první skupina porazila strom, který jsme potom donesli do tábora, a připevnili naň větrnou korouhev a postavili do jámy. Zelené kolečko směřovalo k severu. Na stojan jsme upevnili dešťoměr a pod stříšku jsme dali barometr. Třikrát denně chodil určený pionýr zapisovat teplotu, tlak vzduchu a směr větru. Srážky se zapisovaly pouze ráno v 7 hodin. Pozorování jsme odevzdali Hance, která je přepsala do zvláštního sešitu. Po návratu do Brna, bylo zaneseno do grafů a srovnáváno s počasím v Brně.

PRÁZDNINOVÉ POCHODY

PĚTIDENNÍ POCHOD

V pondělí 23. srpna 1954, po velké vichřici jsme měli sraz na třetí velký pochod, tentokrát pětidenní. Osa pochodu byla: Kralice, Náměšť n. Oslavou, Hartvíkovice, Kozlany, Chroustov, Valeč, Lipník, Boňov, Jaroměřice, Radkovice, Rouchovany, Slavětice, Záražkův mlýn, Mohelno, Templštýn, Jamolice a Moravský Krumlov.

První den pochodu jsme navštívili v Kralicích museum Českých bratří, kde jsme viděli výtisky bible Kralické. V Náměšti jsme chtěli navštívit zámek, ale byl zavřený. Přes všechny naše snahy jsme do zámku nebyli puštěni. Nakonec jsme se dostali aspoň do zámecké zahrady. Tento den jsme se marně snažili získat nějaké štěně a ani ostatní dny pochodu jsme je nesehnali. Večer jsme došli do Lipníka, kde nám ubytovací komise našla pěkné spaní na seně. Najedli jsme se a po vypravování soudruha vedoucího jsme tvrdě usnuli.

Druhý den jsme se vykouпали v rybníce a vydali se vesele na další cestu. V Jaroměřicích jsme navštívili zámek, ve kterém jsou krásné původní fresky. V Rouchovanech jsme přespali a ráno se vydali na třetí den, zvaný rekreační.

Tento den pro nás připravil mnoho zajímavého. Viděli jsme údolí krásné Jihlavy, kterou jsme ten den přecházeli sedmkrát a čtvrtý den jednou. Při třetím přechodu se stala malá nehoda Ivanovi, který měl moc řečí a octl se ve vodě. U Mohelna jsme navštívili moderní zmechanisovaný mlýn, který vynikal hlavně svou čistotou. V Mohelně jsme přespali a ráno šli vesele na další cestu.

Čtvrtý den jsme šli údolím Jihlavy, kde jsme viděli lovit a létat poštolky, dále jsme viděli velkou čtyřicetimetrovou zelenou ještěrku, prohlédli jsme si Hadcovou step a viděli klubko zmiji. Někteří z nás viděli zmiji po prvé, ale 25

nikdo z nás neviděl ještě tolik zmíjí pohromadě. Celý den svítilo pěkně sluníčko, ale odpoledne začalo pršet. Nám to nevadilo, nasadili jsme si pláštěnky a šli vesele dál. Déšť se změnil v liják, začala bouřka a ke všemu průtrž mračen. Když jsme vystoupili na zříceninu Templštiny, každému čvachtalo v botech a za krkem. Soudruh ohlásil, že ještě dnes budeme s ním v ráji. Když jsme přišli do Jamolic, déšť se zmírnil, najedli jsme se a soudruh nám oznámil, že musíme jet domů, protože v promočených šatech a hlavně v botech dál jsme nemohli. Byl to ten slíbený ráj. Došli jsme do Moravského Krumlova, odkud chtěj nechtěj jsme museli jet do Brna. Ve vlaku jsme sečetli kilometry, označili cestu na mapě. Cesta nám rychle uběhla a za chvíli jsme byli v Brně, kde jsme provolali našim pionýrům — stovkařům veliké huráá a rozešli jsme se domů z velkého pochodu, z kterého jsme si odnesli mnoho pěkných vzpomínek a získali mnoho pěkného materiálu, který jsme v Brně zpracovali.

KRALICE

Osada Kralice byla založena již za Vratislava II. Její jméno prý vzniklo od toho, že byli poddaní krále. Osada patřila zemanům Kralickým, kteří zde nechali vystavět tvrz a kostel. Poslední Jindřich Kralický z Kralic prodal osadu Žerotínům. Tehdy se zde usadilo mnoho Českých bratří. Později byla Bratrská tiskárna z Ivančic převezena na Kralickou tvrz, kde Bratrští učenci přeložili bibli, která zde byla vytištěna v šesti dílech. Celkem se v tiskárně vytisklo 40 různých knih, několik vydání biblí (1596—1613), kancionálů, zpěvníků a postill. Sám Komenský navštívil několikrát Kralice a poslední kniha zde vytištěná byla práce J. A. Komenského roku 1626. Po bitvě na Bílé hoře byla tiskárna přestěhována do Polska, kde vyhořela. Kralická tvrz byla zničena Švédy. Památka na České bratry je v místním kostelíku sv. Martina. V kostele je pouze jediný náhrobek Jindřicha Kralického z Kralic, ostatní jsou zazděny ve vnější stěně kostela.

MOHELSKÁ HADCOVÁ STEP

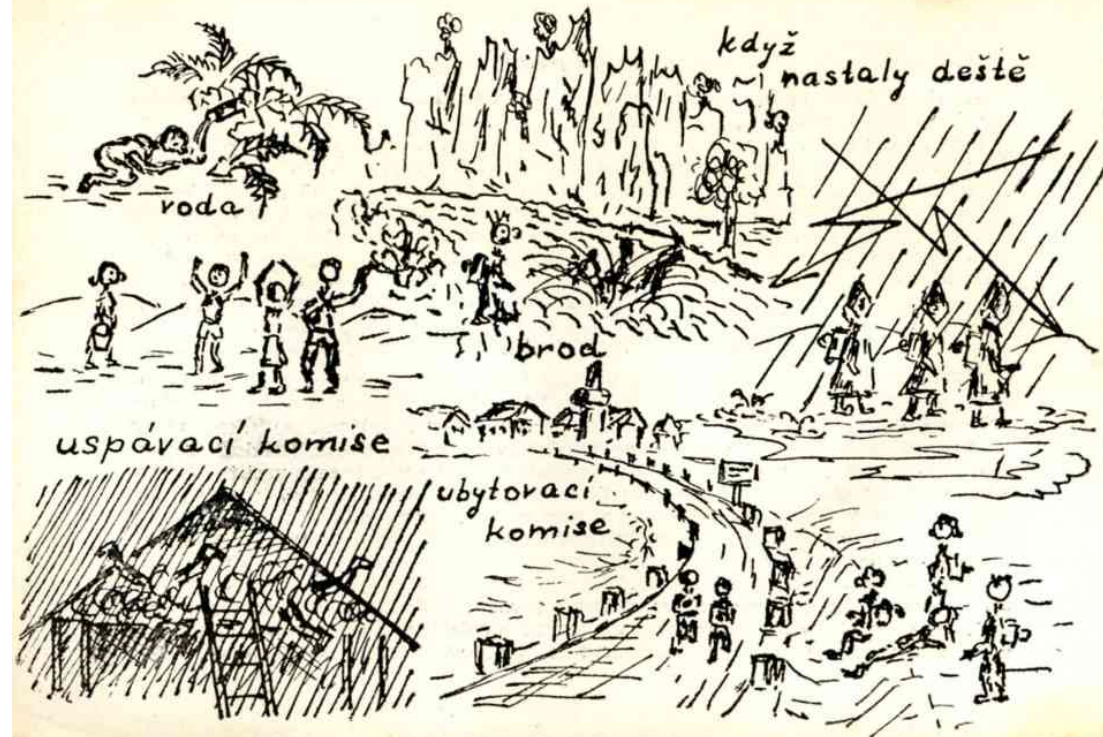
Jedním z úkolů pětidenního pochodu po Českomoravské vysočině, údolím Jihlavy, bylo dozvědět se něco o Mohelské hadcové stepi.

Hadec je nerost, kterým je pokryto území mohelské stepi. Všechny rostliny, které zde rostou, jsou poměrně malé. Nemají tolik výživy k růstu, málo vláhy a hodně tepla, což způsobuje hadcové složení půdy. Rostou zde na příklad: stařice, rozchodník, rozrazil špičatý, chrpa, čekánek, divizna malokvětá, česnek žlutý, ostrice nízká, pryšec, kartouzek, kručenky a mnoho jiných rostlin. Tráva kivil kláskový, po celé stepi účinkem podhoubí roste do kruhu. Najdeme zde i malé zakrnělé stromy. Je to zvláštní druh borovice, která je stará až 300 let, mohabělka (turecká višně), která se užívá k roubování. Na stepi jsme viděli mnoho zajímavých kapradí: ponrovku, slezinik hadcový, který roste ve skále. Mimo rostliny zde žijí i malí živočichové. Hadcová mohelská step mění každé roční období barvu svou květenou.

SKLÁRNA VE ŠKRDLOVICÍCH

Druhý den našeho velkého pochodu jsme navštívili sklárnu ve Škrdlovicích. Trojčlenná komise, námi vyslaná, vyjednala dovolení k návštěvě. Soudruh vedoucí závodu nás vedl celým závodem. Vešli jsme do velké haly, kde se v peci tavilo sklo. Dělník, který pracoval u pece, měl dlouhou píšťalu. Tu položil do rozžhaveného skla a dostal velkou bublinu. Pracoval krátkou dobu na opracování bubliny. Točil jí, hladil, chladil ve vodě a tvořil různé ornamenty. Při této práci měl dělník píšťalu ve vidlicích, a stále ji otáčel. Potom ji zavěsil, a až výrobek ztuhl, odřízl ho nožem. Sklo se uložilo do chladicí pece.

Přešli jsme do brusírny. Dělníci brousili výrobkům dna, a celý výrobek vyleštili brusem, který byl posypán leštícím práškem. Soudruh vedoucí nás také zavedl do skladu, kde byla výstavka výrobků ze skla, vyrobených za poslední roky.

NA POCHODU

Nejšťastnější chvíle prožíváme, když se přiblíží prázdniny a my se chystáme vyjít na pochod. Před námi je několik dní, které prožijeme spolu se svým výzkumným oddílem a vedoucím, několik dní, které zcela věnujeme své nejradostnější práci i zábavě. Poznáme všechny památky a krásy některého koutu naší vlasti, kam se právě chystáme podívat. A my se chceme nejen dívat, ale chceme mluvit s lidmi, dovídat se o jejich životě a práci, poznávat podrobně náš průmysl, města, kulturní památky, přírodu — a z toho všeho se učit, abychom byli dobře připraveni na svoji budoucí práci. A již dnes chceme ukázat, co umíme. Z každého pochodu přivezeme mnoho náčrtů, kreseb, zápisů besed s místními znalci kraje, vzorků minerálů a rostlin, popisů továren a mnoho jiných věcí, ze kterých pořádáme sbírky a výstavy, aby se z nich mohli učit všichni pionýři.

Chceme-li ale toto všechno na pochodu uvidět a zaznamenat, musíme se dobře připravit. Vždyť nás čeká dlouhá cesta, někdy za velkého vedra, jindy v prudkém dešti, nocleh na seně, musíme si sami vařit venku v kotlicích. A ještě chceme psát, kreslit, sbírat a určovat rostliny, brouky, dřeviny, minerály. Každý proto musí přesně znát svoje místo, svůj úkol. Všichni se zajímáme o všechno, co kolem sebe vidíme, ale jeden z nás je na př. odborník na lidové stavby. Ten si každou zaznamená, rozměří a nakreslí a ještě nám podá výklad. V tom okamžiku je naším instruktorem. Tak každý z nás přiveze z pochodu bohatý materiál, který ještě doma zpracuje a opatří vysvětlivkami, aby byl srozumitelný i těm, kteří s námi nebyli.

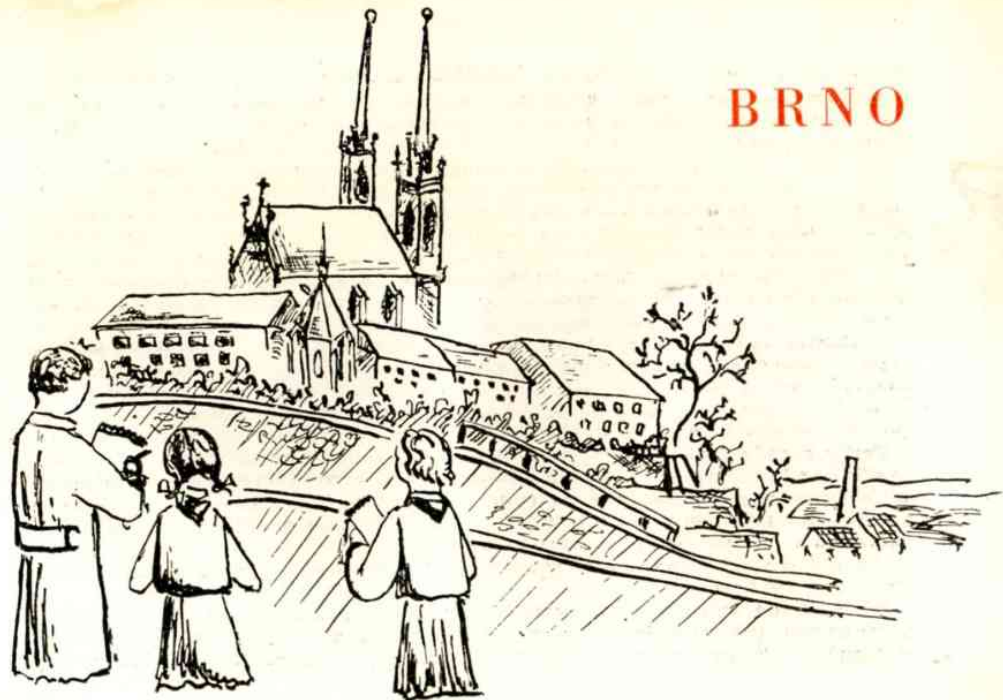
Máme již také četné zvyky a tradice, jak musíme na pochodu žít, aby se nám práce dařila. Tak na příklad, všechny potraviny, které nám maminky nabalily podle příkazu soudruha vedoucího, se stávají společnými. Zásobovací komise si udělá jejich seznam a sama rozhoduje, co se bude vařit. I za pochodu podle

plánu vaříme chutná a hodnotná jídla, jako kdybychom byli v kuchyni. Peníze jsou také společné a tak i sladkosti si kupuje vždy jen oddíl, nikdy jednotlivec. Pijeme málo a jen společně na malých zastávkách, někdy si vodu osladíme syru-pem. Vždy však pijeme až u poslední studánky ve vsi. Do hostince na sodovky nechodíme nikdy. Před vsí nebo městem se vždy upravíme, učešeme a do vsi vkročíme pevným krokem. Oblékáme se jednoduše: krátké kalhoty nebo sukně, zelená košile, pionýrský šátek, tepláková bunda, dobré boty. V torně na zádech máme čepici, pláštěnku, pokrývku, tepláky, svetr, jídelní misku a ručník. Všichni jsme tak jednotní a máme oblečeno vždy to, co uzná zdravotník-pionýr za vhodné. Na místě, kde táboříme, dáme všechny torny do řádky a neničíme zbytečně okolní přírodu. Při odchodu vše uvedeme do původního stavu, nic neodhazujeme. Nocleh nám zajišťuje denní služba, která jde již hodinu před námi na národní výbor obce, kde chceme spát. Ta také upraví půdu, kde budeme nocovat. Protože na seně je teplo, svlékneme se, zabalíme do přikrývky a když nám soudruh vedoucí zhodnotí uplynulý den a řekneme si, jak budeme pracovat příště, usneme. Nikdy se ne-bavíme po večerce ani ráno před budíčkem, protože bychom bránili řádnému od-počinku ostatních. Nyní již umíme chodit tak, že se nám ani po dlouhém pochodu nedělají puchýře. Také nikdy se nepodepisujeme na skály a rozhledny, naopak takové nápisy ničíme. Chceme mít všechny dobré zvyky cestovatelů, abychom hodně poznali a lidé nás měli na cestě rádi, protože jim chceme přinášet radost tím, že oceníme jejich práci a chceme se z ní učit. Jsme zdvořilí a pomáháme soudruhům v nouzi. Někdy je těžké vydržet pochodovat v dešti, promočení, několik hodin bez jídla. Ale naší hlavní zásadou je — nekňourat a udržet pořádek. Proto vždy svůj úkol splníme.

Když potom doma v pionýrském domě zpracováváme přivezený materiál — ukládáme do archivu kroniky, deníky, noviny vydané za pochodu, sbírky a herbáře, kreslíme na mapu obrázky toho, co jsme zažili — vzpomínáme na krásné dny

pokrač. na str. 34

BRNO

BRNO

Brno, hlavní město Moravy, leží nad soutokem řek Svatavy a Svitavy, které jím protékají. Brno leží na 49° 11' 32" severní šířky a na 16° 10' východní délky od Ferra, v nadmořské výšce 206 m.

Brno je město rušné historie, dnes významný železniční uzel, křižovatka velkých silničních tratí a dálkových leteckých spojů. V Brně působili četní vědci, umělci a spisovatelé. Je zde mnoho vyvinutých průmyslových odvětví. Brno mělo proslulé manufaktury, které se v obchodním ruchu rychle přerodily v moderní továrny, a zatlačily jeho kdysi zemědělský ráz. Nyní město dává s hrdostí své jméno turbinám a železničním vagonům Gottwaldových závodů, traktorům závodu Jana Švermy a kvalitním látkám Moravskoslezských vlnářských závodů. Stále se rozšiřuje strojírenský průmysl. Brno, město komínů, se stává „kovárnou republiky“.

V posledních letech bylo vystavěno mnoho nových bytových jednotek. Brno se stále rozrůstá. Za několik let své město samou krásou a mohutností ani nepoznáme.

VÝZNAM PARKŮ VE MĚSTĚ — LUŽÁNKY

Parky a sady mají velký význam pro město. Jejich rostlinstvo dodává ovzduší kyslík a odnímá přebytečný kysličník uhličitý. Parky dodávají městu příjemný vzhled, jsou místem odpočinku pracujících i bezstarostného dovádění dětí. Stromy a keře jsou sídlištěm četného ptactva, které hubí hmyz a zpřijemňuje odpočinek zpěvem.

Město Brno má četné parky, mnohé velmi rozsáhlé, na příklad Špilberk. Velikost i pěknou úpravou vynikají také Lužánky, v nichž stojí Pionýrský dům.

Od pradávna stál na místě nynějších Lužánek lužní lesík, jímž protékala četnými zákruty řeka Ponava. Uprostřed lesíka stál dvorec, který patřil brněnským měšťanům. Dvorec i s lesíkem byl později prodán jeptiškám Herburgám, později

přešel do rukou Jesuitů, kteří z něho udělali t. zv. Jesuitskou zahradu a obehnali zdi. Ve třicetileté válce zahrada zpusla, ale byla opět obnovena. Po zrušení Jesuitského řádu byla zahrada předána Řečkovcům. Za Josefa II. ustanovena veřejným parkem a nazvána Lužánky. Lužánky byly upraveny francouzským slohem, stromy a keře byly stříhány do geometrických tvarů; byly zřízeny skleníky. Později byl park přeměněn na sloh anglický, byly vysázeny četné cizokrajné stromy, které se však většinou neudržely. Ponávka byla napřimena, skleníky zbořeny a vystavěna restaurace. V té době byla také zřízena kašna, stojící za pionýrským domem, kterou vyzdobil sochař Mělnický několika sousošími. Mnoho stromů vyhynulo v roce 1929, kdy byly tuhé mrazy a Lužánky také značně utrpěly za velkého sucha v roce 1947.

Lužánky si dodnes udržely přírodní anglický sloh. Z množství cizích stromů, kdysi zde vysázených, se udrželo několik druhů. Jsou většinou původem z Japonska, jako cypřišky nebo safora a ze Severní Ameriky dub červený, dřívák, magnolie. Vedle nich zde rostla většina stromů, rostoucích u nás: topoly, osiky, duby, různé druhy javorů, lípy, kaštan, buk. Mnohé z nich jsou i několik set let staré. Jsou zde také zastoupeny cizokrajné druhy borovic, smrku a jedle. Zvláštními listy, které jsou vlastně srostlé z jehliček je zajímavé Gingo bilota, Jinan dvojhlavý, rostoucí nedaleko pionýrského domu. Z keřů jsou nejčastější forsythie, tavolník, křídlatec a kalina.

HISTORIE BRNA

Doba posledních Přemyslovců (r. 1197—1306) byla pro Brno dobou rychlého a mocného rozvoje ve věcech samosprávných i hospodářských. Soustředil se zde obchod a řemesla, vznikaly bohaté měšťanské rodiny, bohatí řemeslníci, ale na druhé straně také městská chudina, zchudlí řemeslníci, pro které doba slávy Brna byla dobou strádání. V r. 1197 bylo Brno ještě podhradím významného brněnského

hradu. Historickým mezníkem pro jeho další vývoj byl 6. prosinec 1197, kdy panující čeští Přemyslovci se dohodli, že Přemysl bude panovníkem v Čechách a jeho bratr Vladislav (1197—1222) markrabětem na Moravě.

Za jeho vlády se z brněnského podhradí rychle vyvinulo město s vlastní samosprávou, které během doby se vymanilo ze správy zeměpanských úředníků na hradě.

Velmi výhodná poloha dávala Brnu ty nejlepší předpoklady, aby vyrostlo v důležité a známé středisko obchodu a řemesel, jehož představiteli se brzy stalo německé obyvatelstvo, které se na pozvání Vladislava stěhovalo na Moravu z vévodství franckého a z Flander. Současně se sem stěhovalo také hodně Nizozemců. Němci přispěli k rozvoji města, ale bohužel také k jeho důsledné germanisaci. Spolu s Nizozemci bydleli kolem nového náměstí (náměstí Svobody, Zelný trh) a zabývali se stále převážně rolnictvím. Významnou složkou obyvatel byli již tehdy židé, kteří dovedli si během doby pro sebe získat významná práva a úlevy. Měli vlastní obec a vlastní samosprávu.

pokrač. se str. 30

prožité na cestách vlasti, myslíme na to, co nového opět umíme a jak jsme se přiblížili svému cíli — stát se dokonalými pracovníky a vlastenci — znalci naší krásné země. Proto se také všichni sejdeme každý rok čtvrtou sobotu v září, abychom svoji práci zhodnotili a určili si svůj další úkol.

Nejšťastnější však jsme tehdy, když chystáme nový pochod za poznáním a nikdy se nemůžeme dočkat okamžiku, kdy při prvním ranním nástupu na nádraží soudruh vedoucí pozdraví: „K budování a obraně vlasti buďte připraveni“ — a my odpovíme tak, aby všichni daleko slyšeli, že se chystáme právě svá slova plnit —

I. ZIMNÍ EXPEDICE - JESENÍKY

ZIMNÍ EXPEDICE

V zimě se Zeměpisná společnost rozhodla, že pojede na zimní expedici, proto, abychom poznali kraj v zimě a naučili se lyžovat. O vánočních prázdninách jsme měli jet. Konečně nadešel očekávaný den. Z nádraží jsme odjeli do střediska — do Branné. Čím více jsme se blížili k cíli, tím více se měnila krajina. Když jsme konečně přijeli do Branné, spatřili jsme městečko celé bílé. V čele s praporem jsme se vydali na cestu na radnici, kde jsme měli prožít osm krásných dní. Uložili jsme torny a hned první den jsme se vydali na lyžařský výcvik. První den to vypadalo všelijak, ale všichni pevně věřili, že to bude lepší. Povinný lyžařský výcvik byl každý den dopoledne. Nejlepší lyžaři byly našimi instruktory. Učili jsme se lyžovat přesně podle plánu, jak jsme si určovali při hodinách lyžařské teorie. Po výcviku byla práce oddílu. Oddíl hospodářského zeměpisu se zabýval otázkou obyvatelstva, geologie a vodstva. Oddíl přírodních věd pozoroval stopy zvěře a lesnictví. Oddíl kulturní historie se zabýval památkami Branné a okolí. Každý večer bývaly zábavné večery a dva z toho byly venku. Byla to hra nebojácnosti v opuštěném zámku a „cesta hrůzy“, na lyžích dolů k nádraží a neznámou cestou zpět. Každý den nám přinesl mnoho příhod a veselí. Naše expedice se však blížila ke konci. Abychom si ověřili, co jsme se naučili, rozhodli jsme se, že uděláme spartakiádu, která bude obsahovat běh, slalom a sjezd. Všichni se měli těchto disciplin zúčastnit. Nejlepší lyžař měl dostat název „Mistr lyžař ZSPCV“. Vítězem se stala s. Jašková, která zvítězila ve všech disciplínách. Ještě jedna zajímavost padla na tuto expedici. Byli jsme zde na Silvestra. Napadlo nás, že bychom měli při této příležitosti oslavit výsledky své práce. Celou místnost jsme si jak se patří upravili a vyzdobili. V osm hodin začal silvestrovský program, kterého se všichni zúčastnili. Asi v deset hodin přišel Děda Mráz — J. Jandová a obšťastnil nás svými dary. Při úderu půlnoci jsme všichni povstali a zazpívali jsme si přímpeť

36 Mladogardějů. Nikdo nemluvil, a přesto všichni cítili a mysli na totéž. Po slav-

nostním uvítání Nového roku jsme se oblékli a šli jsme ven. Tam jsme si zazpívali písně a vraceli se zpět. O půl druhé 1. ledna 1955 byla večerka. A už tu byl poslední den na expedici. Odpoledne, těsně před odjezdem, jsem se šli naposled projít po Branné. V šest hodin jsme nasedli do vlaku a blížili jsme se k Brnu, kde nás čekalo ještě mnoho další práce.

MĚSTEČKO BRANNA

Přesto, že je Branná malé městečko je zde hodně obyvatel. Z celkového počtu je zde několik německých rodin. Po odsunu Němců v roce 1945 zůstali zde jen ti, kteří byli odborníky v tuhových dolech. Němců zde zůstalo málo a tak se stalo, že zde po nich zůstala opuštěna hospodářství a mnoho neobdělávané půdy. Po válce se hrnulo do pohraničí mnoho lidí. Mnozí z nich se sem nastěhovali, aby zde co nejvíce získali pro sebe. S těmito bylo brzy skoncováno. Stěhovalo se sem však mnoho lidí, kteří chtěli svou práci prospět našemu státu. Na těchto závisí budoucnost našeho pohraničí, které má velký význam pro naše hospodářství.

DĚJINY BRANNE

Kolštejn, je malé městečko, které se rozkládá severně od Šumperka v Jeseníkách. Vládli tu hlavně velkostatkáři německého rodu. Majitel hradu Kolštejna byl Pertolt z Lipé, který vyměnil se svým bratrem Čenkem. Roku 1409 byl pánem Kolštejna Hynek z Valdštejna. Roku 1437 se Kolštejn nazývá „Goldeneck“. Roku 1581 byli majiteli hradu Kolštejna bratři z Vrbna, kteří si dali postavit zámek. Po bratřích z Vrbna získal Kolštejn bohatý rytíř Jan Petřvaldský z Petřvaldu. 4. listopadu 1645 vtrhli Švédové do Kolštejna. Vypálili Kolštejn a polovinu Starého Města. Chudým lidem vzali koně. V té době vypukl v Kolštejně mor. Tato nemoc si vyžádala mnoho lidských obětí. Projela tudy císařská posádka, která také zahynula morem. Roku 1670 nebyla na celém kolštejnském panství žádná škola. Chudí 37

ani bohatí se nemohli vzdělávat. Knížecí dvory kolštejnského panství byly od XVIII. století postupně zrušovány a zůstávaly průmyslové podniky nebo drobné živnostní osady. Zámek v Kolštejně vyhořel roku 1926. Po druhé světové válce Němci se vystěhovali. Kolštejn dostal název podle říčky Branné, která obtéká městečko.

STOPOVÁNÍ

Na zimní expedici jsme měli za úkol seznámit se a pozorovat zvěř, která volně pobíhala v lesích Jeseníků. K tomuto nám částečně pomohla znalost stopování. Stopování nejsou jen stopy — otisky nohou, ale i vytržená srst, trus, opuštěná hnízda, ba i hlas ptáků či křik zvěře. Musíme tedy sledovat věci kolem sebe. Najdeme-li v lese stopu, nestačí na ní se jen podívat, ale musíme ji obkreslit, odměřit a vše zapsat. Umí-li stopař dobře fotografovat, může si pořídit snímek sledu. Není to však snadné. Stopa nesmí být skreslena, musí být patrna hloubka a ostrost kontury. Než fotografujeme, vyčkáme, až otisky stop zčernají vlastními stíny. Obrázek potom pořizujeme, pokud je to možné, do velké dálky, abychom mohli sled zvířete dobře pozorovat a posuzovat. Pro přesnější uchování stopy si pořídíme sádrový odlitek. Jak se tento odlitek provádí? V první řadě si musíme připravit odlévací rámeček. Pořídíme si slabá prkénka asi 5 mm silná a 15 mm široká, která až na místě sestavíme okolo stopy, kterou hodláme odlít v sádře. Ze stopy, jejíž odlitek pořizujeme, neodstraňujeme malé větvičky nebo jehličí, které snad ve stopě leží. Dále rozděláme sádrovou kaši a tu pak opatrně vlijeme do rámečku. Asi za 20 minut je sádra zatvrdlá, takže můžeme otisk vyjmout. Tím jsme pořídili negativ stopy, proto doma stejným způsobem jako při odlévání v přírodě, pořídíme pozitiv. Odlitkem můžeme pořizovat celé sledy.

Všem členům a kandidátům se práce v Zeměpisné společnosti líbí, protože poznáváme různé kraje naší republiky a ověřujeme si to, co jsme se naučili ve škole. Protože chceme poznat mnoho nového a neznámého a práce v Zeměpisné společnosti se nám líbí, budeme v ní stále pokračovat. To, co jsme udělali, si nenecháme jenom pro sebe, ale budeme vše předávat ostatním pionýrům. Proto byl sestaven výbor pro dopisování, který vyměňuje naše sbírky se sbírkami jiných společností a píše do měst, která Zeměpisná společnost navštíví. Také bude sestaven lektorát, ve kterém budou nejlepší členové Zeměpisné společnosti, kteří budou pořádat pionýrům besedy a přednášky. Zeměpisnou společnost čeká III. výzkumná expedice. Bude to velký pochod z Tábora až do Moravských Budějovic. Na této a na dalších expedicích poznáme celou republiku a uvidíme mnoho neznámého, krásného a zajímavého. Druhý sborník naší práce bude o kraji, který se nám nejvíce líbí, o Českomoravské vysočině.

Sborník sestavil výbor za spolupráce
celého kolektivu Zeměpisné společnosti.

Vytiskl KPD.

Q 30527